

ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K

J M É N E M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Bohuslava Hnízдила v právní věci žalobkyně: **R. Č.**, zastoupená Mgr. Jakubem Janouškem, advokátem se sídlem Vlašimská 1876/13, Praha 10, proti žalovanému: **Krajský úřad Ústeckého kraje**, se sídlem Velká Hradební 3118/48, Ústí nad Labem, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 5. 2007, čj. 1599/SZ/2007, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 16. 8. 2007, č. j. 42 Cad 177/2007 - 11,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 16. 8. 2007, čj. 42 Cad 177/2007-11, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného čj. 1599/SZ/2007, ze dne 3. 5. 2007, bylo podle § 90 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, zrušeno rozhodnutí Magistrátu města Mostu (dále též „prvoinstanční správní orgán“) č. j. OSV/555/Nv/698-01/08/06 ze dne 18. 1. 2007 a řízení bylo zastaveno. Uvedeným rozhodnutím prvoinstančního správního orgánu byla žalobkyni (dále též „stěžovatelka“) zpětně snížena měsíčně se opakující dávka sociální péče. Důvodem pro snížení dávky bylo zjištění prvoinstančního správního orgánu, že došlo ke změně skutečností rozhodných pro výši dávky, tzn., že došlo ke zvýšení dávek státní sociální podpory.

V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný uvedl, že podle § 96 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb., se dávka sníží, pokud se zjistí, že dávka byla přiznána ve vyšší částce, než v jaké náleží. Podle § 96 odst. 4 téhož zákona se však dávka odejme nebo sníží anebo její výplata zastaví ode dne následujícího po dni, jímž uplynulo období, za které byla vyplacena, což znamená, že dávku nelze snížit či odejmout zpětně. Žalovaný je toho názoru, že o výši dávky prvoinstanční správní orgán rozhodl v souladu se zákonem

o životním minimu a zákonem o sociální potřebnosti, nelze však snížit částku zpětně, pokud již byla vyplacena.

Krajský soud v Ústí nad Labem usnesením ze dne 16. 8. 2007, čj. 42 Cad 177/2007 - 11 žalobu žalobkyně proti výše uvedenému rozhodnutí žalovaného odmítl jako nepřipustnou podle § 68 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“). Na předmětnou věc podle soudu totiž dopadá § 56c písm. a) zákona č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého jsou ze soudního přezkumu vyloučena rozhodnutí o mimořádných výhodách občanům zdravotně postiženým a rozhodnutí o dávkách sociální péče. Z tohoto důvodu krajský soud žalobu odmítl.

Včas podanou kasační stížnost stěžovatelka opřela o důvody spočívající podle stěžovatelky v nesprávném právním posouzení věci krajským soudem, neboť soud provedl nesprávný výklad ustanovení § 56c písm. a) zákona č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení.

Stěžovatelka namítala, že rozhodnutím žalovaného bylo potvrzeno rozhodnutí prvoinstančního správního orgánu, jímž však byla stěžovatelce nezákonně snížena opakovaná peněžní dávka sociální péče a nebyl uznán nárok na předmětnou dávku manžela stěžovatelky, který je rodinným příslušníkem občanů členského státu Evropské unie hlášený na území České republiky k pobytu po dobu delší než 3 měsíce dle zvláštního právního předpisu.

Stěžovatelka dále uvedla, že krajský soud vyložil ustanovení § 56c písm. a) zákona č. 114/1988 Sb., tak, že ze soudního přezkumu jsou vyloučena všechna rozhodnutí o dávkách sociální péče a výslovný odkaz na § 34 odst. 1 písm. a) až e) téhož zákona vztáhl pouze na část věty za spojkou „a“, vylučující ze soudního přezkumu rozhodnutí o mimořádných výhodách občanům těžce zdravotně postiženým. Stěžovatelka s tímto výkladem předmětného ustanovení nesouhlasí a tvrdí, že odkaz na § 34 odst. 1 písm. a) až e) se vztahuje na celé ustanovení § 56c písm. a) zákona č. 114/1988 Sb., protože poskytování mimořádných výhod občanům těžce zdravotně postiženým upravuje pouze § 34 odst. 1 písm. e) a pod písm. a) až d) se upravuje poskytování nenárokových dávek sociální péče. Z toho pak podle stěžovatelky vyplývá, že pokud by se odkaz na § 34 odst. 1 písm. a) až e) vztahoval pouze na část věty první § 56c písm. a) zákona č. 114/1988 Sb., za spojkou „a“, tak by nemohl odkazovat na písm. a) až e), nýbrž pouze na písm. e), které jediné poskytování mimořádných výhod občanům těžce zdravotně postiženým upravuje a odkaz na písm. a) až d) by byl zcela nadbytečný, protože by jak dávky pod těmito písmeny, tak rovněž všechny ostatní dávky už byly ze soudního přezkumu vyloučeny první částí věty před spojkou „a“.

Stěžovatelka zdůraznila, že dávky sociální péče poskytované podle zákona č. 482/1991 Sb., jsou nárokové a nikoli účelové, na rozdíl od dávek upravených v § 34 odst. 1 písm. a) až d) zákona č. 114/1988 Sb. Proto jsou podle názoru stěžovatelky ze soudního přezkumu vyloučeny pouze dávky sociální péče poskytované podle § 34 odst. 1 písm. a) až d) zákona č. 114/1998 Sb., nikoli všechny dávky. Podle stěžovatelky je zřejmé, že § 56c zákona č. 114/1988 Sb. prosazuje pouze princip nevymahatelnosti nenárokových plnění, nikoliv neústavní princip nepřezkoumatelnosti správních rozhodnutí soudem.

Stěžovatelka dále poukázala na čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, z něhož dovozovala, že bylo porušeno její právo na spravedlivý proces.

Stěžovatelka proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že se zcela ztotožnil s rozhodnutím krajského soudu.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a stěžovatelka v ní uplatňuje námitky odpovídající důvodům kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Jejím rozsahem a důvody je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost je důvodná.

Kasační stížností je napadeno usnesení o odmítnutí žaloby, v tomto případě přicházejí pro stěžovatele v úvahu z povahy věci pouze kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Pod tento důvod spadá také případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu, a dále vada řízení spočívající v tvrzené zmatečnosti řízení před soudem. Stěžovatelka kasační stížnost podala právě z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. a spatřuje nezákonnost usnesení krajského soudu především v nesprávné aplikaci § 56c písm. a) zákona č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů ČR v sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů. V projednávané věci se tedy jedná o posouzení otázky, zda se na rozhodnutí správního orgánu o zrušení rozhodnutí o zpětném snížení měsíčně se opakující dávky sociální péče ve smyslu zákona č. 482/1991 Sb., o sociální potřebnosti, ve znění pozdějších předpisů, vztahuje výlučka ze soudního přezkumu uvedená v § 56c písm. a) zákona č. 114/1988 Sb.

K tomu nutno uvést, že dávky sociální péče podmíněné existencí sociální potřebnosti představují realizaci ústavního práva na pomoc v hmotné nouzi, která je nezbytná pro zajištění základních životních podmínek, zakotveného v článku 30 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a chráněného čl. 4 Ústavy České republiky. Jako takové toto právo nemůže být vyňato z dosahu přezkumu soudu ve správním soudnictví (jde nepochybně o subjektivní právo veřejné ve smyslu § 2 s. ř. s.). Zákon č. 114/1988 Sb. založil v § 56c písm. a) výlučku ze soudního přezkumu rozhodnutí o dávkách sociální péče a o mimořádných výhodách občanům těžce zdravotně postiženým podle § 34 odst. 1 písm. a) až e) téhož zákona. Těmito jsou rozhodnutí:

- a) o poskytování příspěvků na opatření zvláštních pomůcek občanům s těžkými vadami nosného nebo pohybového ústrojí, nevidomým a neslyšícím občanům,
- b) o poskytování příspěvků na koupi, na celkovou opravu a na provoz motorového vozidla a na úhradu pojistného,
- c) o poskytování příspěvků na úpravu motorového vozidla na ruční ovládání občanům s těžkými vadami nosného nebo pohybového ústrojí,

- d) o poskytování příspěvků na úpravu bytu občanům s těžkými vadami nosného nebo pohybového ústrojí a nevidomým občanům,
- e) o přiznání mimořádných výhod.

Uvedený výčet rozhodnutí, jež nepodléhají soudnímu přezkumu, je taxativní a nelze jej tudíž jakkoli dále rozšiřovat. Rozhodnutí o dávkách sociální péče podle zákona č. 482/1991 Sb. do tohoto výčtu zahrnuta nejsou a podléhají tak soudnímu přezkumu. Z výše uvedeného je tedy zřejmé, že rozhodnutí správního orgánu o zrušení rozhodnutí o zpětném snížení měsíčně se opakující dávky sociální péče ve smyslu zákona č. 482/1991 Sb., nelze na základě ustanovení § 56c písm. a) zákona č. 114/1988 Sb., vyloučit ze soudního přezkumu a to z toho důvodu, že takovéto rozhodnutí není rozhodnutím podřaditelným pod § 34 odst. 1 písm. a) až d) zákona č. 114/1998 Sb., a nelze jej podřadit ani pod § 34 odst. 1 písm. e) cit. zákona, neboť toto ustanovení obsahuje odkaz na § 86 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, který obsahuje především výčet možností jak pomoci těžce zdravotně postiženým občanům.

Pokud tedy krajský soud ustanovení § 56c písm. a) zákona č. 114/1988 Sb., aplikoval na zcela jiný typ dávek představujících záruku na pomoc v hmotné nouzi, aplikoval na věc neodpovídající právní normu. S ohledem na shora uvedené je tedy zřejmé, že rozhodnutí žalovaného není zvláštním zákonem, [kterým je zákon č. 114/1988 Sb., konkrétně pak ustanovení § 56c písm. a)] ze soudního přezkumu vyloučeno. Ze soudního přezkumu vyloučeno není ani podle soudního řádu správního, neboť je zcela nepochybné, že se nejedná o rozhodnutí, které by bylo možno podřadit pod některou z kompetenčních výluk uvedených v § 70 písm. a) až f) s. ř. s. Nezbyvá tak než konstatovat, že kasační stížností napadené usnesení krajského soudu je nezákonné z důvodu nesprávné aplikace právního předpisu.

Při posouzení této otázky Nejvyšší správní soud vycházel především z rozhodnutí zdejšího soudu ze dne 11. 7. 2006, čj. 6 Ads 70/2004 - 69, ve kterém Nejvyšší správní soud konstatoval, že rozhodnutí o dávkách sociální péče posuzované podle zákona č. 482/1991 Sb., o sociální potřebnosti, není vyloučeno z přezkumu soudu ve správním soudnictví. K týmž právním závěrům dospěl Nejvyšší správní soud ve svých rozsudcích ze dne 31. 3. 2008, čj. 4 Ads 88/2007 - 62, čj. 4 Ads 2/2008 - 66, nebo čj. 4 Ads 3/2008 - 61, www.nssoud.cz.

Nejvyšší správní soud ani v této projednávané právní věci neshledal důvod se od tohoto právního závěru a ustálené judikatury odchýlit. Ze závěrů přijatých ve zmíněném rozsudku Nejvyššího správního soudu lze totiž vycházet i v posuzovaném případě, neboť i zde správní orgán rozhodoval o dávce sociální péče (resp. o zpětně snížené měsíčně se opakující dávce sociální péče) podle zákona č. 100/1998 Sb., o sociálním zabezpečení a zákona č. 482/1991 Sb., o sociální potřebnosti. Jednalo se tedy o dávku, která patří mezi dávky řešící situaci hmotné nouze.

Nejvyšší správní soud tedy z výše uvedených důvodů napadené usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem zrušil (§ 110 odst. 1 s. ř. s.) a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Podle § 110 odst. 3 s. ř. s., zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí. Na krajském soudu

tedy nyní bude, aby řádně posoudil stěžovatelkou napadené rozhodnutí žalovaného, vypořádal se s žalobními body a své závěry odůvodnil.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Stěžovatelce byl pro řízení o kasační stížnosti ustanoven usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem z dne 31. 5. 2008, čj. 42 Cad 177/2007 - 30, zástupcem advokát; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Protože ze soudního spisu vyplývá, že v dané věci nebyly provedeny ustanoveným advokátem žádné úkony týkající se věci samé podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), nebylo o odměně rozhodováno.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. září 2008

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu